

Aktioner med militært præg magtede Bopa ikke

Tankstelle var et kæmpekiks.

Aktionen mod ammunitionstog i Brøndby

var et kæmpekiks.

Always i Boyesgade

Niels bad mig tage dækningen og fik mit tilsagn, der var ikke de store problemer for mig i det. Vi, og det var især Petters folk, arbejdede ihærdigt på at gøre en kørende mine, en varevogn, monteret med 90 kg. sprængstof klar til Heinkels værksteder på Orlogsværftet.

Jeg blandede mig mindst muligt i Niels planlægning af Always.

Bilen bliver afleveret, vi har gjort det, vi blev bedt om, og interesserer os ikke mere for den. Vi hørte ikke mere til den før i de glade befrielsesdage, men mere om det senere.

Always fremstillede dele til natjagere og de frygtelige V-2 fjernstyrede bomber, der hærgede Englands civilbefolkning.

Ordren til at smadre fabrikken kom direkte fra de allieredes hovedkvarter. Jørgen Jespersen, kaldet KK havde med sin afdeling ved nytårstide smadret en anden radiofabrik ved navn Torotor, som også fremstillede dele til natjagere og V-2 raketter.

BOPA modtog en tak fra de allierede for godt udført arbejde.

Niels fortæller mig en dag om enkelthederne i sin plan.

Han vil smide en ladning på 12 kg. ind over et hegn, således at den lander foran en port; bag denne på en afsats var anbragt en vagt med maskingevær, der kunne beskyde hele Boyesgade.

Derefter skulle angrebsholdet rykke frem med tre ladninger, i alt 75 – 95 kg.

„Det er jo et ret højt hegn, og afstanden fra gaden og ind er vel 4 – 5 meter, „tror du, at du kan klare det?“ spørger jeg.

Jo, det mente han nok, fordi han havde i længere tid trænet i Fælledparken, hvor han havde afsat de samme afstande og højder som i Boyesgade.

Straks gjorde jeg Niels opmærksom på, at måske ville han nå at slippe pakken, men det mest sandsynlige var, at så snart han tændte lunterne, ville han befinde sig i nærmest et bengalsk fakkellys, og vagterne kunne ikke undgå at ramme på den korte afstand.

Jeg fortalte om mine erfaringer fra taget på Tankstelle, der var ikke det samme buldermørke, og afstanden dér var større.

Hans chancer for at overleve var små, endog meget små.

„Kan jeg låne nogle af dine folk til at dække mig?“

Han fik nu to af de bedste af mine gamle folk, nemlig Poul Petersen kaldet Palle og Leif Hansen kaldet Torben. Personligt instruerede jeg dem om, at Niels chancer for at overleve helt og fuldt lå i deres hænder.

De skulle holde vagterne dækket, de skulle beskyde vinduerne ud mod gaden uafbrudt, der måtte ikke være ophold i deres ild, de måtte ikke skifte magasiner samtidigt. Imellem sig skulle de have en spand vand til at køle maskinpistolerne af i, og ellers bære handsker så de ikke brændte sig på maskinpistolerne.

De skulle ikke spare på krudtet, og de behøvede ikke at tænke på at få de tomme magasiner med sig, dem kunne de bare smide fra sig. Det, som det drejede sig om, var at holde vagterne væk, så Niels overlevede.

Klar til aktion

Folkene er på plads. Kan du forestille dig den belastning, det er i tiden forud, bare at vente, og vente med den overbevisning, at denne gang slipper du nok ikke levende fra det; det her er sku for barskt.

To af kammeraterne fortalte mig, at da de var på vej til Always, blev de meget enige om, at kunne de nå frem igennem murbrokker, støv og skyderi med bomberne og få dem tændt, så nåede de næppe mere i dette liv.

Niels og jeg mødtes, dækningen var på plads. Folkene, der skulle dække ham fra lejlighederne lige overfor vagternes vinduer, havde lukket sig ind. Beboerne var anbragt i soveværelset med dynerne godt oppe om ørerne.

Der var pyntet og dækket op til en fødselsdagsfest; men drengene havde båret det hele ind i soveværelset og sagt, det må I vente lidt med. De kunne holde fødselsdagsfesten bagefter, hvis det hele altså ikke var smadret.

Under en gadelygte stillede vi urene, så sekundviserne gik nøjagtig ens, nu var vi klar. Hæsblæsende dukker en kammerat op fra en af dækningsgrupperne, man har observeret strejfer, tysk feltgendarmeri med cykler, i alt ca. 40 mand.

Der var fuld enighed mellem os ledere – vi aflyser.

Feltgendarmer var ikke vor livret

Folkene knurrede, det var bare om at få det overstået, og var planen ikke tabt på gulvet nu? Folk ville jo snakke.

Brøndbyøster

Stimmungsbericht

Lederne fra Ibs og KKs afdelinger skal mødes med Brandt på Skt. Thomas Plads. Niels og jeg er der fra Ibs afdeling. Brandt lufter sin utilfredshed med, at vi endnu ikke har bulet Always, han bliver rykket fra de allieredes hovedkvarter.

Vor forklaring med feltgendarmerne vil han ikke acceptere, og han betegner os nærmest som vatpikke. Der faldt knubbede ord, og Niels tilbød at trække sig ud af det hele.

Lidt senere dukker KK op sammen med en fyr, jeg kun havde hørt om, Uffe. De var stolte og lidt pralende beretter de om en gestapovogn, som de havde gennemhullet, og hvor de havde dræbt alle ombordværende.

Videre, om hvordan de kører rundt i Københavns gader med en lastvogn med meget lave kæpskinner (sider) for at jage Hipofolk.

Jeg tænkte mit, KKs afdeling var den, der mistede flest folk af samtlige afdelinger. Efter min smag kunne, burde, folkenes sikkerhed nok sættes højere. Sammen med Uffe og KK går Brandt et lille stykke væk, mens vi bare står og glør.

Da de har snakket et stykke tid, drejer Brandt hen til mig.

„Hvor mange maskinpistoler kan du skaffe, John, hvor megen ammunition har du?“

„6 maskinpistoler med 3 magasiner til hver.“ Godt”, siger Brandt, kan du være ved jernbaneoverskæringen i Brøndbyøster inden for en time?“

„Du kan kun låne dem, jeg skal have dem og hver eneste pløk tilbage.“

„Det er da klart, jeg garanterer dig, at du får alt tilbage.“

(Denne meningsudveksling er et af talrige beviser på BOPAs mangel på kampmidler, og at grupperne var selvforsynende.

„Men det vil være meget svært for mig at nå det.

Depotet bliver ødelagt, hvis jeg tramper for meget rundt.“

„Vil du prøve, John?“

Op på cyklen og af sted. I Smallegade holder, den første lastvogn på min vej, den havde presenning og var læsset med Marie Kiks. Chaufføren stod inde i en forretning, jeg gik ind, viste ham diskret min skyder:

„Jeg vil godt snakke med dig, vil du lige gå med udenfor?“

Ude fortalte jeg ham, at jeg skulle bruge bilen, et gammelt lig, men den eneste i miles omkreds, den var bedre end ingenting. Jeg bad ham fylde generatoren op, for jeg skulle langt.

Han gjorde sit yderste, viste mig, hvor han havde nogle småsække med brænde liggende og gav mig nogle småfiduser med, hvordan dette tekniske vidunder fungerede.

Jeg var lidt usikker på vejen, det tænker man nok ikke på i dag, men Brøndbyerne lå dengang ude på landet.

Det var ikke et sted, man kom hver dag. Da jeg passerer jernbanen, er der ingen tvivl i mit sind, masser af vore folk, masser af lastbiler på en mark.

Næppe er jeg svinget ind, før vore folk stormer hen for at få del i maskinpistolerne. Med min egen „private“ under kappen løber jeg ned mod et ledvogterhus, da et langt godstog standser, og straks begynder

et voldsomt skyderi. Jeg springer ned i en grøft og kravler på maven hen mod et hus; her skimter jeg en kammerat.

Han er ramt, ingen tvivl om det, han ligger ubevægelig.

Jeg kravler hen til ham og får ham trukket ind bag muren og lukker skjorten op. Kuglen har ramt præcist i hjertet. Akkurat som på skiven på skydebanen.

For hvert af hjertets pumpeslag skifter ansigtskuløren.

Det mindede mig om lamellerne i en persienne, hvor ansigtskuløren i øverste lamel var lidt mere farvet for derefter ligesom i små hop at rulle ned og for hvert hop at blive lidt blegere.

Til sidst er han kridende hvid. Skjorten har jeg krænget til side.

Ved skuddets indgang kommer ikke meget blod ud; noget fjollet, måske snarere desperat, stikker jeg en finger i skudhullet.

Jeg ikke bare så ham dø, jeg følte med fingeren i hullet hjertet slå et hop og standse. Dette var en smuk død.

Når man skal af med livet, kunne det ikke ske mere nænsomt.

Tilbage til grøften, her står KK oprejst som et fyrtårn, jeg maser mig sammenkrøben fremad, hvor i Helvede skyder de fra?

„Fremad,“ siger eller kommanderer han og vifter som en anden trafikbetjent med armen. Lidt derfra ser jeg Uffe med en krykstock i den ene hånd og en maskinpistol i den anden. Kravlende over marken i et slemt pløre maser vi os frem mod det sted, vi formoder, der bliver skudt fra. Man har observeret os.

I „dækning“ bag en buksbom hæk ca. 30 cm. høj ligger vi nu, spejdende ud gennem busken. Nu tror jeg at have en sikker pejling på vognen. Svend Jørgensen kaldet Terkel ligger 5 – 6 meter foran os, lidt ude til siden, han er låst helt fast.

En tysk skytte står med ham på kornet.

Hver gang han rører sig det mindste, pisker kuglerne ned omkring hans fødder. Jeg skriger til ham:

„Få hælene ned.“

Uffe skal nu dække mig, medens jeg vil forsøge at lempe håndbomber ind ad en luge i den godsvogn, soldaterne skyder fra.

Når håndbomben er slået an, har man lært at tælle: – en og tyve; – to og tyve; – tre og tyve; og så af sted med den.

Jeg talte altid bajere, det giver lige så nøjagtigt tiden, – en bajer – to bajere osv. det er ligesom hyggeligere.

Jeg holdt den „en bajer“ mere end foreskrevet i Frøken Jensens ko-gebog og ganske rigtigt, den rammer lige ved siden af lugen, falder næsten til jorden og sprænger.

Ingen virkning. Godsvognens brædder var for tykke til, at splinterne kunne gå igennem, det samme gjaldt makinpistolernes kugler. Min skihue satte jeg på løbet og stak den op over hækken, straks peb en byge over vore hoveder.

„Kan du se, hvorfra de skyder?“ „Nej.“

„Er du klar, så prøver jeg med en håndgranat mere.“

Uffe fyrer som en rasende, håndgranaten sprænger lige ved lugen, men uden nogen virkning, de skyder stadig på os. Medens vi lå og hyggede os i pladderet, konverserede vi, som man gør i de bedre kredse.

Uffe og jeg præsenterede os for hinanden.

„Jeg hedder Uffe – hvad hedder du?“ „John.“

„Er det dig, der også bliver kaldt Lille John?“

„Jamen, så kender jeg dig godt, jeg har hørt så meget om dig.

Hvad synes du så om dette her, Lille John?“

„Jeg synes, det er noget slemt lort.“

„Det må man vist give dig ret i.“

Brandt kommer nu løbende, springende på taget af godsvognene, men vender om. Gert, som havde stjålet toget inde på Godsbanegården, forklædt som lokomotivfører, var sprunget af, så snart han kunne se sit snit til det.

På den modsatte side af os, er en tysk soldat noget senere sprunget ud, hopper op i lokomotivet og sætter toget i gang. Stille og roligt damper det af med over en million dejlige 9 mm. patroner.

Endnu en gang kunne vi skrive to sabotørers liv på den liste, som bærer overskriften: Ofre for den skæve våbenfordeling.

De to modstandsfolk, der satte livet til på grund af den skæve våbenfordeling var:

Ebbe Rørdam og Kaj Jensen.

En anden kammerat var dræbt af et skud gennem hovedet på den modsatte side af toget.

Vort næste problem var nu at komme ind til byen ude fra det åbne bondeland. Vi løb op til bilerne. Min Marie Kiksevogn var et sørgeligt syn. Røgen sivede ud af skudhullerne i generatoren; på ladet var blikdåser gennemhullet; striberne af pulveriserede kiks understregede kun, at det var ikke løst krudt, der var brugt i dag.

Turen tilbage på ladet af lastbilen var præget af nederlagsstemningen og vor håbløse situation. Aldeles ubeskyttede lå vi og klamrede os fast.

Ved en vejspærring ville vi være prisgivne, men fjør for Satan et blodbad, det kunne blive.

Vi var tikkende bomber; skulle noget ske, ville alle slås, til de ikke kunne mere.

Vi var som rotter i et hjørne, vor eneste chance var at rive så mange prøjsere med os på den sidste rejse, som overhovedet muligt. Alle kendte vilkårene, alle var kolde, alle ville kæmpe for at overleve.

Vi kom tilbage i sikkerhed, og nogle dage senere fik jeg mit „lån“ tilbagebetalt, men „akademikerne“ overlod det til smedelærningen at gøre dem rene og funktionsdygtige igen.

Forhistorien om den fatale aktion var, at Holger Darmer kaldet Gert med sit stjalne tog fyldt med ammunition var blevet standset på Valby Station. Her måtte han passivt se på, at vogne med tyske elitesoldater blev koblet på. Han var udmærket klar over, at det ville ændre hele aktionen og overvejede igen og igen, om han skulle undlade at stoppe og bare køre videre.

Efter krigen har Gert mange gange, også offentligt gjort rede for, at han her begik sit livs største fejl. En fejl, som kostede to af vore kammerater livet. I alle de mange år, der siden er gået, har Gert haft det skidt med sine selvbefrejdelse, men efter mit øjemål helt uden grund.

Det er altid nemt bagefter at sidde tilbagelænet på sin flade, kigge i bakspejlet og sige, man skulle bare have.....

Sådan er livet ikke, han havde nogle valgmuligheder, han gjorde det, han fandt bedst, i det øjeblik beslutningen skulle træffes.

Han valgte forkert, men han har ingen grund til at bebrejde sig selv noget som helst.

Sådan er krig. Absolut uden mening

21. marts 1945 – vi er klar igen – nu skulle det være

Om aftenen skal Always sprænges, dagen er afsat til møder med mine grupper for at få de sidste detaljer på plads.

Om formiddagen mødes jeg med Palle ved Grundtvigsvej, midt mellem Den Franske Skole og Shellhuset.

Pludselig hører vi ubestemmelige drøn, bragen og hidsig motorlarm fra flyvemaskiner, der stryger ned over hustagene. Sirener sætter i med deres hyl.

Vi skilles, og jeg søger over mod Frederiksberg Allé. Hele kvarteret er som skjult af en tæt, tæt tåge, det er indhyllet i kalkstøv, der trænger ind alle vegne. Man kan ikke se en hånd for sig, man hiver efter vejret.

Kraven op om ørene, skihuen trækkes godt ned, havde jeg dog bare haft et halstørklæde at binde for munden.

Støvet, fint grus sad i øjnene og i svælget, videre, hvad er der sket?

Fra mund til mund lød det:

„De har ramt en skole, fuld af børn. Den franske Skole.“

R.A.F. bomber Shellhuset

Her bringer jeg kun nogle få hovedpunkter af selve angrebet. Den øverste ledelse af modstandsbevægelsen var i den største fare for at blive tilintetgjort fuldstændigt.

Flere medlemmer af Frihedsrådet sad arresteret på Shellhuset, og da store dele af regionsledelserne var sat ud af spillet, frygtede man, at tyskerne nu var i stand til at lamme hele modstandsbevægelsen.

Derfor bad denne de allierede om at bombe Shellhuset.

Et fly i første angrebsbølge styrter ned

Den største katastrofe i Danmarkshistorien?

To af Frihedsrådets medlemmer undslipper

Gestapo lammet? Men – til hvilken pris?

En katastrofe uden fortilfælde i Danmark, men også med en befolkning, der desperat gjorde sit yderste for at hjælpe i nødens stund. Kalkstøvet og røgen fra brandene var kvælende.

Selv ved den mindste anstrengelse pustede, stønnede og gispede vi for at få luft.

Mænd og kvinder strømmede til. Uden at tænke på den risiko, de løb, trængte de ind i ruinerne, hvor hele mure endnu stod og vaklede. Det halve af bygningen var styrtet ned, højt oppe på en trappeafsats stod en ældre nonne. Det meste af hendes tøj var flået af.

Bad hun om hjælp til sig selv? Nej.

Hipofolkenes terror i form af vilde skyderier mod civile havde fået et omfang så stort, at Frihedsrådet gav tilladelse til at skyde dem ned – hvor som helst – når som helst. De blev givet fri, hed det. Men det vender vi tilbage til.

Hun råbte ned, hvor hun troede børn lå begravet under murdyngerne.

Om det var bagved eller ude til siden, aner jeg ikke.

Det brændte og enhver tanke om at nærme sig det flammende båls kvælende røg var på forhånd udelukket. Heden var uudholdelig.

At orientere sig, at se ud, var næsten umuligt for murstøv og røg. Hurtigt formerede vi kæder, så snart et barn var gravet fri, var der andre, der løb ud med det til folk, der bragte det på hospitalet.

I begyndelsen på alt, der bare kunne trille. Mange bybude dukkede op, deres trehjulede ladcykler var velegnede ambulancer.

Med de bare næver hev og sled vi i murbrokker, i bjælker, i brædder, og snart var vore hænder et sørgeligt syn.

Men værst var kalkstøvet. Vi hev efter vejret.

Midt i virvaret ser jeg røven af en Hipomand, han sparede ikke sig selv, men hans hylster med en lækker 9 mm. pistol skinnede fælt i mine øjne. Hvorfor ikke nakke ham?

Du får aldrig så oplagt en chance.

Nej! Redningsarbejdet måtte gå forud, børn lå stadig klemt inde, det var vigtigere at redde så mange som muligt.

Nu var brandfolk dukket op, men de forsvandt lige så hurtigt igen. Første bølge af brandfolk skulle blot finde frem til, hvor og hvordan man bedst kunne sætte ind. De næste brandfolk dirigerede os, og der begyndte at komme system i tingene, alle gjorde deres yderste.

Vi masede med en dør, længe, alt for længe; en brandmand kom til, med få slag fra sin økse sprang døren op, så nemt var det, når man altså kunne.

Børn lå under en mur, bjælker blev vristet løs rundt om for at blive stukket ind som løftestænger; igen blev vi dirigeret af et par brandmænd, et par piger blev trukket ud, den ene brandmand spørger:

„Kan I holde lidt endnu?“

Han kravler ind, vi er ved at segne, men folk strømmer til og løfter – løfter, han trækker et barn lidt ud; et barnehoved med et par meget store øjne kommer frem.

Han løfter stille armen, giver tegn til, at vi godt kan sænke muren ned igen. Pigens øjne er rolige, hun ved, at hun skal dø. En kvinde kravler hen til barnet, snakker til hende og stryger hende over håret.

Nu bliver der råbt efter folk, som vil kravle ned i kældrene.

Nonner bringer børn frem, vandet driver af dem, de er ved at være færdige, de har brugt alt, hvad de har i sig og lidt til. Vand og gas var strømmet ud i nogen tid, man skal bruge vand til slukningen, så det er ikke bare at lukke, men gasledningerne er afbrudt nu. Da vi kravler ned, bliver det sagt igen og igen, „pas på gassen.“

Børn bliver stadig bjærget fra kældrene, men ikke ret mange. De fleste børn var ude på gangene, på vej ned ad en trappe, da alarmen lød, samtidigt med at fly og bomber faldt.

Om mine fornemmelser er rigtige, ved jeg ikke, da man jo intet kunne se, men jeg anede ligesom en skakt. Stedet, hvor trappen med de mange børn havde været.

Hvor længe jeg arbejdede i ruinerne, aner jeg ikke, næppe mere end nogle få timer, en måske to, man orkede simpelt hen ikke mere. Der strømmede jo også hele tiden friske folk til.

Brandfolkene blev ved.

Deres indsats var simpelthen formidabel. Jeg var og er stadig fuld af beundring og taknemmelighed over deres effektivitet, deres dygtighed og over deres helhjertede indsats.

Derfor, når man i vore dage fra politisk hold snakker om privatisering af vore offentlige redningsvæsener, er jeg konsekvent imod, uden disse brave redningsfolk havde katastrofen kostet endnu flere uskyldige børns liv.

I et nærliggende teater fik vi nogen forplejning og fik forbundet vore hænder af danske lotter.

Nogle enkelte af dem var nogle forfærdelige overklasseløg, de var mere optaget af at tage sig ud og føre sig frem. Kan alle se mig? Kan alle høre mig? Er jeg ikke dejlig?

Var make up' en i orden? var sømmene på silkestrømperne lige?

De fjollede forvirrede rundt og lavede ikke andet end rav i den. De ligefrem konkurrerede om at stå på scenen og sende meddelelser ud til de ulykkelige forældre om, hvem der var dræbt, og hvem, der var fundet.

Deres affekterede, hellerupske papegøjesnak vidnede tydeligt om, hvorfra de kom. Dette var deres store dag på scenen i rampelyset.

Nu skal man dog ikke lige glemme, at ude i kulisserne sled mange djærve lotter ubemærket for at hjælpe bedst muligt. Men de „krukkede“ kunne jeg nu godt have undværet. Om aftenen samledes vi; aktionsstedet, Always, var kun 200 – 250 meter fra katastrofeområdet, der lå badet i projektørlys, man gravede stadig desperat efter overlevende.

Det blev et kort møde, beslutningen var enstemmig og klar, vi udsætter.



Folk strømmede til og styrkede sig ud i hjælpearbejdet uden hensyn til egen personlige risiko.

Sygeplejersker havde smidt, hvad de stod med og hjalp uden overtøj med bare arme uden tanke på forårskulden, (seks grader).

Flere brandfolk kom til skade.

I flere dage søgte man efter ofrene, billedet her er fra katastrofens anden dag.

Summa – summarum! Set i bakspejlet!

Alt var kaos i de første mange timer. Tilstrømmende bjærgede børn og bragte dem i sikkerhed – ofte måtte folk finde desperate nødløsninger – hospitalerne var overfyldte – fortvivlede forældre strømmede til for at få vished om netop deres barns skæbne.

Da jeg var på stedet umiddelbart efter bombningen stod hele kvarteret i lys lue og kalkstøv gav en sigtbarhed på få meter –

Jeg ville også i dag gerne have været oplevelsen foruden – men kan dog stadig varme mig ved de manges uforfærdede indsats.

86 børn og 13 voksne blev dræbt på skolen, andre steder i byen dræbtes 11 voksne og 2 børn.

På Shellhuset skal omkring 100 personer, tyskere og danske fanger have mistet livet.

2 medlemmer af Danmarks Frihedsråd undslap.

5 måske 6 fly gik tabt – 9 flyvere mistede livet.

Billedet er taget én til to dage efter, at bomberne er faldet. Virkningerne chokerede de fleste københavnere. Hvis man sammenligner skadevirkningerne med de massive bombardementer andre europæiske byer blev udsat for, er dette småtingsafdelingen.



At det stadig brænder skyldes, at alt disponibelt mandskab fra redningsvæsenerne primært blev sat ind på at redde liv. Hvis du ser på tagspær, skorstene og lignende, der hænger frit svævende på vaklende mure, kan du få en forestilling om den fare for nedstyrtninger redningsmandskabet svævede i.

26. marts endelig ryger Always;

Stimmungsbericht

Her beskriver jeg kort aktionsforløbet for dækningsgrupperne.

Niels må fortælle om sin og angrebsholdets indsats.

Urene blev stillet, jeg var rundt til grupperne; alle var på plads.

Kun sporvognene lod vente på sig, men vi kunne se, at vore folk holdt dem tilbage ca. 100 til 150 meter nede ad gaderne, de skulle minutter senere parkeres i krydset Vesterbrogade – Vester Fælledvej – Kingosgade, lastbiler, trehjulede cykler og alt muligt fyld var gjort klar til at blive stoppet i hullerne.

Når det hele var på plads, kunne tyskerne kun komme videre ved at kravle over forhindringerne, under vor maskinpistolild.

Petters gruppe lå med et rekylgevær i en lysskakt foran en forretning, dækket af sandsække. Rekylgeværet alene kunne stoppe alt fra Vesterbos Torv og Værnedamsvej til Gl. Kongevej.

Grundigt arbejde også her. Selv ville jeg være i krydset Frederiksberg Allé – Kingosgade med min gamle gruppe + et par nye folk fra Niels, som erstatning for de „gamle“, som han havde „lånt“.

Det vigtigste for os var at holde flugtvejene åbne, til alle var væk, helst i god behold. For mig et job helt uden problemer;

Præcist går aktionen i gang, jeg lister lidt ned ad Kingosgade og kan snart fra et godt skjul holde alle vinduer i gavlen og plankeværket dækket. Ingen vagter kan smutte og falde angrebsholdet i ryggen ad denne vej. Rytmen er god i mine drenges maskinpistoler; jeg er lidt stolt, der er sku ikke mange her i Kongeriget, der kan håndtere en fru Madsen som dem. Korte salver med 5 – 10 skud brager uafbrudt, der er ingen ophold, de to arbejder perfekt, det kan ikke gøres bedre.

Lidt henne ad Kingosgade klatter nogle skud; pludselig kan jeg høre og skimte Teddy. Hold da helt kæft, hvor er han gal.

En vagtværnsvogn holder; folkene står forskræmt med hænderne mere end strakt op mod Vorherre.

(Efter dansk politis internering var oprettet kommunale vagtværn.)

Han brøler: *„Hvad fanden i hede hule Helvede nosser I rundt her for?“*

Har I ikke så meget mellem ørerne, at I kan regne ud, at I sætter jeres liv på spil, og at I forstyrrer os i vort arbejde? Løb, så hurtigt benene kan bære jer, ind i nærmeste opgang og bliv der. Ser jeg mere til jer, bliver I pløkket. Forstået? Løb nu, for Satan.“

Bilen stod på flade hjul. Et par skud var gået gennem forruden, de havde været for længe om at finde bremsen. Jeg trak mig tilbage til min gamle plads, jeg var overflødig her.

Nu kunne jeg høre signalerne fra angrebsholdet; bomberne var tændt, de kunne trække sig tilbage. Jeg søgte med gruppen ned mod Skt. Thomas Plads. Angrebsholdets folk kom sprintende over pladsen, endelig kom Niels.

„Kan vi gå hjem nu?“ spurgte jeg. *„Alt i orden.“*

Folkene skred ud til vort samlingssted; for dækningsgrupperne i en park på Finsensvej. Jeg havde fået ordre til, at møde op ved Markuskirken og samtidigt holde alle grupper. Stand by!

Niels fortæller

„Vi mødtes, og der rapporteres til mig; dækningsgrupperne er på plads, urene er timet. Sporvogne og lastbiler vil blive kørt på plads i krydset præcist som aftalt.

Palle og Torben er på plads og Niels' skytte, Blik, der skal beskyde maskingeværreden på taget, har givet besked. Blik er klar. Tilbage er kun at vente på sekundoiserens vandring over urskiven.

Den bevæger sig langsomt, men sikkert. Inden vi skilles, får jeg (Niels) et dunk i ryggen og et pøj; pøj: Da jeg går over gaden, klar til at tænde, føler jeg, at det er den længste tur, jeg nogensinde har gået. Jeg tænder, lunten lyser som et fyrtårn, hurtigt frem, jeg kaster nøjagtigt, som jeg har indøvet det hundreder af gange; bomben svæver over det høje hegn og lander præcist foran porten.

I samme brøkdelen af et sekund, som jeg tændte lunten, startede Palle og Torben. Lyden fra ruderne, som splintrede, lød i den stille gade, men jeg skulle væk fra mine 12 kilo, der lå og osede ved porten.

Da braget fra den havde lagt sig, kunne jeg igennem en sky af støv se, at hegnet var lagt perfekt ned, Porten til vagten var åben, der var slået et stort hul i muren. Vore folk nede i gaden skød op mod vinduerne for at dække de tre, der nu skulle udføre den farligste og vanskeligste del af aktionen, det var de tre med bomberne, tre gange 25 kg. Fremme kravlede de igennem hullet i muren.

Ejvind Hansen kaldet Jens satte en kæde igennem de tre ladninger og satte en hængelås i. Ingen kunne fjerne dem.

Da vi løb væk, løb Jens op på siden af mig, og i mørket kunne jeg se, at han viste mig en tændstikæske med 6 tydelige striber, beviset på, at han havde tændt alle lunterne. Nu kunne vi trække os tilbage, jeg husker stadig, mine tanker, da jeg mødte dig, John, på Skt. Thomas Plads.

Jeg tænkte, det er sku godt, man ikke er tysker og kan risikere at møde ham dér. Din maskinpistol hang vandret, og du havde fingeren i aftrækkerbøjlen.

Du spurgte:

„Har alle klaret sig? Hvordan er det gået? Kan vi trække os tilbage nu?“

I det samme kom drønet. *„Er det svar nok? spurgte jeg.“*

Her slutter Niels sin beretning.



Inden aktionen havde vi fået ordre til at møde Brandt ved Markuskirken bag Forum og holde grupperne stand by. I ildskæret fra Always fortalte Brandt om den første mislykkede aktion mod Langebro, hvor Terkel havde kørt en lastvogn proppet med sprængstof ind under maskinhuset; her lader han bilen gå i stå og står ud for at tænde bomben, men de germanske vagter kommer til. Han siger til dem:

„Jeg vil være tilbage om et øjeblik, jeg skal lige ringe efter en kranvogn.“

Men prøjserne var i det venlige hjørne, han skulle da ikke have besvær og problemer, når de nu alligevel var der, skulle de da nok skubbe ham i gang. Bemærkelsesværdigt var det, at da de først havde skubbet ham væk fra broen, gik bilen i gang igen uden større besvær, men hvordan ville Uffe og KK nu gribe opgaven an?

Jeg frygtede, at man ville starte et stormangreb, og vidste på forhånd, at det ville koste mange af vore folk livet. Brandt gjorde rede for, at Langebro skulle ryge her og nu; de danske skibe, som tyskerne havde beslaglagt, var klar til afgang.

En eller anden dukker op og snakker med Brandt, som siger til os: *„I kan godt sende folkene hjem, der bliver ikke brug for dem.“*

Uffe klarer Langebro.“

Lettet var jeg. Uffes reaktion på de venlige tyskere, der bare skubbede hans kære bombe væk, var typisk for ham.

Han stjal et tog, det kunne de ikke flytte. I den sidste vogn læsset med mursten lå sprængladningen.

Always efter BOPAs besøg



Efterveer fra Always

På Finsensvej meldte grupperne op; alt var gået som i olie.

Torben havde dog været en tur på skadestuen, fordi glassplinter var røget i hovedet på ham ved forsprængningen. Jens var, da han kravler ind med bomben, blevet ramt af splinter, der var pisket op fra nedslagene fra kammeraters maskinpistolild.

Bjarne Hansen, kaldet Louis havde tabt sin pistol, og jeg var eddikesur, fordi han før aktionen havde fortalt, at han syntes, en karabin ville være sagen. I velvalgte ord havde jeg forklaret ham, at han var bindegal. Han kunne ikke se en pind i mørket, han kunne ikke tage sigte. Jeg spurgte ikke, men var ret overbevist om, at han alligevel havde fjollet rundt med sin kære karabin.

Uden et ord gav jeg ham min pistol til låns, ord var overflødige. To dage efter kan man i aviserne læse, at en cyklende, tysk officer var skudt ved Christianshavns Vold. Han var blevet holdt op, men døde, fordi han ikke kunne køre på cykel uden hænder.

Brandt spurgte ihærdigt, om det var nogen af mine folk, der havde slået ham ihjel. Jeg havde ikke spurgt Louis om, hvorfra han havde sin nye pistol, derfor kunne jeg med sindsro sige, ingen har rapporteret til mig. På dette tidspunkt af krigen var jeg i øvrigt hamrende ligeglad med alt og alle.

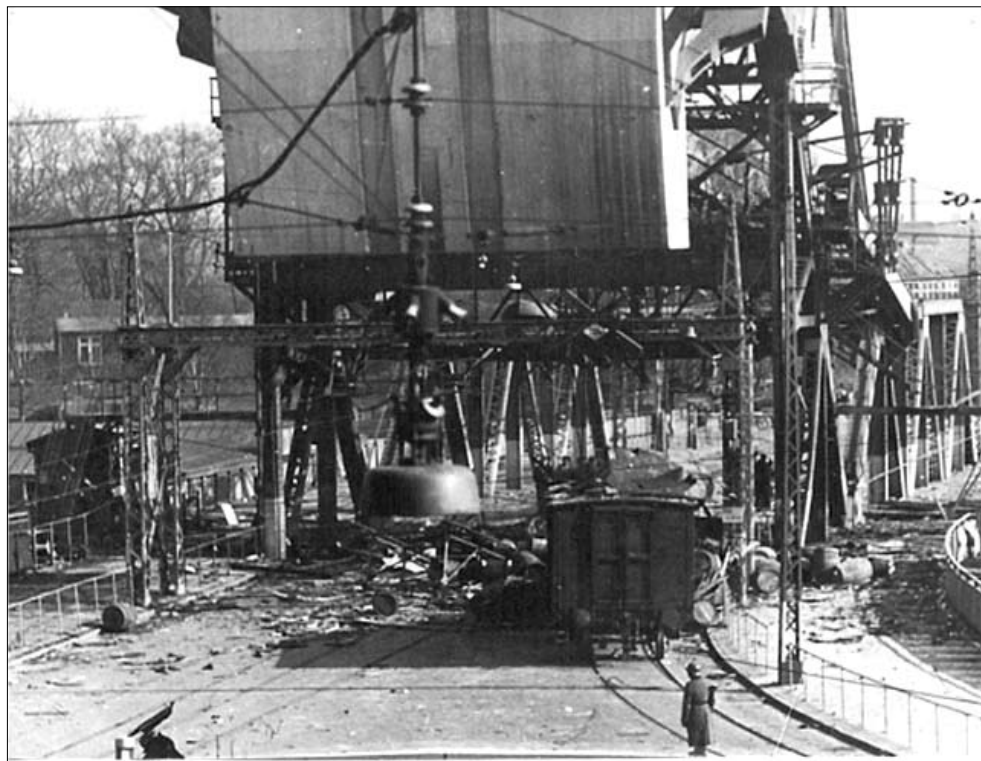
Pistolen, Louis fik, var af samme slags som Lille Svends, en italiensk 9 mm. Beretta. Udmærket pistol, den fyldte ikke alverden. Københavns Kommune betalte som regel en million kroner i bøde til tyskerne, når en tysker blev slået ihjel; her var dog tale om en officer; prisen på en sådan kender jeg ikke, men pistolen har givetvis været dyr.

Dagen efter vor aktion hørte vi aktionen gengivet over svensk og engelsk radio. Frit Danmarks Radiostudie havde i en lejlighed lige overfor fabrikken lavet en lydoptagelse på en voksplade. Der var flere pauser på grammofonpladen, mine folks maskinpistolild lød ikke, som jeg huskede den fra aktionen.

Efter krigen fik jeg en forklaring. Da forsprængningen drøner, springer ledningerne fra en bilakkumulator af, og man må så dreje pladetallerkenen rundt med hånden. Hele vinduespartiet bliver trykket ind i stuen, hvorfor vokspladen givetvis er blevet fyldt med støv og snavs, hvilket ikke umiddelbart har forbedret lyd gengivelsen.

(Båndoptageren var endnu ikke opfundet).

Optagelsen kan du høre på www.aage-staffe.dk på siden Vagabond og på www.befrielsen.dk supplement 7.



*Langebros
efter BOPAs besøg*